

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA MAJ MJESEC 2018. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima utvrđenim zakonima kojima se uređuje oblast bezbjednosti i kvaliteta hrane inspektori za hranu su, tokom maja mjeseca 2018.godine sprovodili inspekcijski nadzor u skladu sa Godišnjim planom službene kontrole objekata za proizvodnju i promet hrane za 2018. godinu i Akcionim planom za ljetnju turističku sezonu 2018. godine koji je usvojen krajem marta mjeseca ove godine.

Učestalost nadzora, metode i tehnike kontrole kao i predmet kontrole određeni su u skladu sa analizom rizika pri čemu su uzeti u obzir sljedeći kriterijumi (vrste hrane, količine hrane stavljene u promet - iz uvoza i domaće proizvodnje, porijeklo, zastupljenost u ishrani i dr.) kao i rezultati nadzora izvršenih u prethodnom periodu. Cilj je da se kontrolama izvrši provjera usaglašenosti postupanja subjekata u poslovanju hranom pri obavljanju djelatnosti za koju su objekti odobreni odnosno registrovani. Kontrolom je obuhvaćena primarna proizvodnja hrane (voća, povrća, jaja, ribe, školjki, sirovog mlijeka, pečuraka, aromatičnog bilja), uključujući i prateće djelatnosti a to su pakovanje, skladištenje i transport primarnih proizvoda do objekata za dalju prodaju ili preradu.

Predmet pojačanog inspekcijskog nadzora u izvještajnom periodu bili su, pored objekata određenih navedenim planovima, i svi hoteli, restorani, odmarališta, etno sela i drugi objekti sa većim obimom prometa hrane, u primorskim i sjevernim opštinama a koji obavljaju djelatnost tokom cijele godine ili koji su tek počeli sa radom u ovom periodu. Obzirom da su tokom maja mjeseca organizovane škole u prirodi i organizovana ishrana u određenim ugostiteljskim objektima (hoteli, odmarališta), po obavještenjima osnovnih škola preduzete su preventivne mjere i izvršena je kontrola higijensko sanitarnih uslova, porijekla i uslova pripreme i rukovanja hranom u svim tim objektima (Ivanova Korita, Sutomore, Rafailovići, Bečići, Čanj, Igalo i dr.)

U ovom periodu je, po zahtjevu poljoprivrednih proizvođača, vršen je upis gazdinstava odnosno objekata na gazdinstvima u Centralni Registar registrovanih objekata za hranu nakon prethodno izvršenog neposrednog pregleda objekata i utvrđivanja stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u tim objektima/prostorijama (higijena prostorija, opreme i lica koja rukuju hranom). U ovim objektima se vrši proizvodnja i prerada malih količina primarnih proizvoda (bilja, mlijeka, samoniklog bilja) i proizvodi sirovo mlijeko, sir, kajmak, voće, povrće, čajevi, sokovi, dzemovi i sl., proizvedeni isključivo od sopstvenih životinja ili ubrani sa sopstvenih poljoprivrednih površina (voćnjaka, njiva, staklenika). Na ovaj način unaprijeđen je sistem kontrole i u ovom segmentu i stvoreni su svi uslovi za stavljanje na tržište ovih proizvoda.

Dalje, kontrolama je provjeravano da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona kao i propisima o kvalitetu i da li subjekti tokom bilo koje faze prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbjedan proizvod, propisno upakovan i označen. Dalje, kontrolisano je porijeklo/sledljivost hrane, nutritivne i/ili zdravstvene tvrdnje na hrane, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 413 objekata u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 117 nepravilnosti koje se odnosile najčešće na nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade, prerade, obrade i čuvanja hrane, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, zatečenu hranu u prometu izmijenjenih organoleptičkih svojstava ili isteklog roka upotrebe, bez propisanih oznaka i dokaza o porijeklu/proizvođaču, radu lica koja ne ispunjavaju zahtjeve za ličnu higijenu i zdravlje i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli 64 upravne mjere i to:

- 11 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 9 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane (328kg različitih proizvoda 8 kg mesa, sir, krem, salata, proizvodi od mesa i 11.386 komada jaja);
- 33 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme
- 11 prekršajnih naloga.

U izvještajnom periodu izvršeno je i 43 kontrole izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U maju mjesecu 2018. godine izvršen je pregled 1483 uvezene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla i 367 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzeto je 508 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 37 uzoraka.

Laboratorijski je ispitano 34,25 % pošiljki hrane iz uvoza i 10 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđenog stepena usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti inspektori za hranu su donijeli 1850 rješenja o uvozu i stavljanju u slobodni promet bezbjednih pošiljki.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom maja mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti nije bilo pošiljki za koje je zabranjeno stavljanje u promet.

Postupanje po inicijativama

U maju mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 21 inicijativa/prijava (odgovoran.me, pisane i telefonske prijave) koje su se odnosile proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim

mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u maju mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja, kontrolu rada objekata za promet hranom za životinje (petšop) i prometom životinja.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršen je ukupno 1611 pregled.

U unutrašnjoj kontroli izvršeno je 554 pregleda i to:

- 5 kontrola u oblasti zaštite dobrobiti životinja;
- 3 kontrole rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova;
- 11 kontrola u oblasti identifikacije i registracije životinja;
- 1 kontrola prometa životinja na stočnoj pijaci
- 461 kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 19 postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera, kontrola identifikacije i registracije životinja;
- 20 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedu pasa i mačaka;
- 13 kontrolnih pregleda nakon naloženih mjera i radnji;
- 2 kontrole ispunjenosti uslova za karantinski objekat za životinje iz uvoza i
- 9 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- 20 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;
- 3 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 1 rješenje o otklanjanju nepravilnosti kod držaoca životinja;
- 11 ukaza.

Izvršeno je i ukupno 13 kontrolnih pregleda u unutrašnjem prometu, koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti predhodno naređenih mjera od strane inspektora.

Tokom maja, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima i uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua i monitoringa listerije kao i uzorkovanje sira na gazdinstvima kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u maju 2018. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijским mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, a od 15. juna 2018. godine i na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja i proizvoda životinjskog porijekla i Ranče, takođe 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1057 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 904 pošiljke živih životinja, hrane životinjskog porijekla i proizvoda životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 904 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije** tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled** tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvalitet), uzeto je 325 uzorka i to: 316 pošiljki hrane životinjskog porijekla i 9 uzoraka hrane za životinje životinjskog porijekla.

Laboratorijski je ispitano 35,95% pošiljki iz uvoza.

Takođe je vršena i provjere zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U toku maja mjeseca 2018. godine nije bilo nebezbjednih pošiljki hrane životinjskog porijekla.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspekcijским mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 138 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (138 rješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom maja izvršen je pregled i izdato je ukupno 15 serifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U maju mjesecu veterinarskoj inspekciji je podneseno 9 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinja. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Fitosanitarni inspektori su u maju vršili inspeksijski nadzor u oblasti zdravstvene zaštite bilja, objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, objektima za promet za sredstva za ishranu i zaštitu bilja, kao i u oblasti upotrebe sredstava za zaštitu i ishranu bilja na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla i vršili uzorkovanje u skladu sa propisanim programima monitoringa.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednosti hrane.

Vršena je kontrola prometa pesticida i sredstava za ishranu bilja u pogledu ispunjenosti propisanih uslova za promet odnosno adekvatnog obilježavanja i provjera aktivnih supstanci, (kontrola proizvoda na tržištu): pakovanje, rok upotrebe, skladištenje, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje. Vršena je kontrola kvaliteta i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, kao i kontrola propisanih uslova za rasadnike. Takođe, u izvještajnom periodu su nastavljene kontrole u oblasti zdravstvene zaštite bilja, a naročita pažnja je posvećena uzorkovanju na krompirove cistolike nematode.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 105 inspeksijskih pregleda i to: 86 redovna, 1 po inicijativi i 18 kontrolnih inspeksijskih pregleda.

Broj inspeksijskih pregleda na osnovu: zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja: 33 pregleda; zakona o sjemenskom i sadnom materijalu: 31 pregled; zakona o sredstvima za ishranu i zaštitu bilja: 27 pregleda i zakona o bezbjednosti hrane: 14 pregleda.

Uzeto je ukupno 20 uzoraka po godišnjim programima monitoringa.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to: 2 rješenja o oduzimanju i uništenju robe, 3 rješenja za otklanjanje nepravilnosti manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kraće vrijeme i 2 rješenja za stavljanje robe van prometa.

U izvještajnom periodu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i izdato je 17 rješenja za uništenje palmi. Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi na javnim površinama i kod pravnih subjekata.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Zbog visokih temperatura potrebno je hitno tretirati palme na cijelom primorju!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u maju vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostale hrane biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u maju izvršila pregled ukupno 1323 pošiljke (uvoz/izvoz) i to: pri uvozu: 1277 pošiljki i 46 pošiljki u provozu.

Izdala je 9 rješenja o zabrani uvoza pošiljki i 3 rješenja za uništenje robe.

Ukupno je uzeto 410 uzoraka od čega 9 uzoraka nije odgovarao propisanim zahtjevima bezbjednosti hrane.

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta proizvoda uništena je: 1 pošiljka voćnog sadnog materijala ukupno 137 kom; 1 pošiljka sadnog materijala lovora ukupno 42 kom; 1 pošiljka banana težine 2.106 kg, a zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti hrane i hrane za životinje zabranjen je uvoz 9 pošiljki.

U maju mjesecu, ukupno je uzorkovano 32,10% pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta proizvoda uništena je:

- 1 pošiljka voćnog sadnog materijala ukupno 137 kom;
- 1 pošiljka sadnog materijala lovora ukupno 42 kom;
- 1 pošiljka banana težine 2.106 kg, a
- zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti hrane i hrane za životinje zabranjen je uvoz 9 pošiljki, ukupne težine 79.062 kg.

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK propisana	MDK utvrđena
1.	01.05.2018.	sadnice voća	137 kom	kvalitet	/	/	/
2.	04.05.2018.	limun	20.520	rezidue pesticida	biphenyl	0,01	0,22
3.	10.05.2018.	hrana za životinje	25.000	mikotoksini	aflatoksin B1	0,005	0,009
4.	14.05.2018.	sadnice lovora	42 kom	kvalitet	/	/	/
5.	18.05.2018.	paprika	1.438	rezidue pesticida	methomyl	0,02	0,046
6.	18.05.2018.	paprika	4.355	rezidue pesticida	fenvalerat i esfenvalerat	0,02	0,07
7.	18.05.2018.	paprika	890	rezidue pesticida	methomyl	0,02	0,26
8.	28.05.2018.	paprika	1.114	rezidue pesticida	methomyl	0,02	0,047
9.	30.05.2018.	paprika	528	rezidue pesticida	methomyl	0,02	0,03
10.	30.05.2018.	paprika	3.611	rezidue pesticida	methomyl	0,02	0,14
11.	31.05.2018.	banane	2.106	kvalitet	/	/	/
12.	31.05.2018.	limun	19.500	rezidue pesticida	biphenyl	0,01	0,05

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 492 pošiljke i izdala: 451 fitosertifikat za izvoz (sadnice voća i ukrasnog bilja, breskve, rezana drvena građa) i 41 fitosertifikat za reexport.